

DEPĂȘIREA GRANIȚELOR PRIN ARTĂ- INCLUZIUNEA PERSOANELOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

(TOGETHER ART/ CROSSING THE BORDERS; SOCIAL INCLUSION OF PEOPLE WITH DISABILITIES)

Director profesor, Cismașu Vasilica, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Cluj-
Napoca, Cluj

Profesor psihopedagog, George Dorina Paraschiva, Centrul Școlar pentru
Educație Incluzivă, Cluj- Napoca, Cluj

Abstract

Atitudinea negativă față de persoanele cu dizabilități reprezintă unul din impedimentele cu care o persoană cu dizabilități se poate confrunta cel mai des atunci când dorește să obțină o calitate sporită a vieții. De multe ori, eforturile noastre ca profesori devin ne semnificative atunci când elevii noștri se confruntă cu neacceptarea celor din jur.

Prin intermediul proiectului Erasmus+ "Depășirea granițelor prin artă- Incluziunea socială a persoanelor cu cerințe educative speciale", elevii, părinții și profesorii de la 4 școli din Europa: Turcia, Polonia, Letonia și România și-au propus să combată atitudinea negativă a comunității față de persoanele cu dizabilități, să crească gradul de incluziune socială și să contribuie la atingerea potențialului elevilor cu dizabilități.

Dizabilitatea la nivel mondial

Peste un miliard de oameni suferă de dizabilități, iar tendințele globale ne arată o creștere a prevalenței dizabilității.

Includerea socială și participarea la viața comunității a persoanelor cu dizabilități este conceptul după care sunt ghidate majoritatea politicilor pentru persoanele cu dizabilități din întreaga lume.(Organizația Mondială a sănătății, 2012)

Atitudinea negativă față de persoanele cu dizabilități reprezintă unul din impedimentele cu care o persoană cu dizabilități se poate confrunta cel mai des atunci când dorește să obțină o calitate sporită a vieții. De multe ori, eforturile noastre ca

profesori devin ne semnificative atunci când o societate nu poate să vadă adevăratul potențial al unei elev cu dizabilități, ne confruntăm cu o gravă problemă de integrare și incluziune socială.(Alexiu, T.M., 2015).

Incluziune socială prin proiecte europene

Programul european ERASMUS+ oferă oportunități de realizare a unor parteneriate transnaționale cu implicarea mai multor actori cheie în incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, cum ar fi: școli, ONG-uri, biblioteci, universități, precum și alte instituții. Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă a profitat de această oportunitate și, începând cu anul 2016 a derulat 4 proiecte care au contribuit atât la creșterea calității vieții elevilor cu dizabilități din instituție, precum și a familiilor acestora, cât și la creșterea gradului de incluziune socială.

Prin intermediul proiectului Erasmus+ "Depășirea granițelor prin artă- Incluziunea socială a persoanelor cu cerințe educative speciale", elevii, părinții și profesorii de la 4 școli din Europa: Turcia, Polonia, Letonia și România și-au propus să combată atitudinea negativă a comunității față de persoanele cu dizabilități, să crească gradul de incluziune socială și să contribuie la atingerea potențialului elevilor cu dizabilități.

Pentru a atinge obiectivele propuse, parteneriatul cuprinde școli speciale, școli unde elevii cu dizabilități studiază alături de elevii fără dizabilități, dar și școli în care nu există elevi cu dizabilități.

Depășirea granițelor prin artă- Incluziunea socială a persoanelor cu cerințe educative speciale

Imagine cu tricourile pictate de elevi

Scopul proiectului și obiectivele proiectului

Proiectul își propune schimbarea atitudinilor negative referitoare la persoanele cu dizabilități în atitudini pozitive, prin intermediul mijloacelor artistice. Astfel, ne dorim ca elevii din școlile de masă, părinții acestora, precum și ceilalți membri ai societății să adopte o atitudine civică pozitivă, conștientă și durabilă față de persoanele cu nevoi speciale.

Printre obiectivele proiectului se numără:

- schimbarea atitudinii negative a persoanelor față de persoanele cu dizabilități;
- creșterea gradului de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități
- creșterea încrederii în sine prin intermediul activităților de creație;

Activități practice

Activitățile realizate au fost stabilite, agreate și efectuate de către toți partenerii proiectului, ținându-se cont de specificul fiecărei instituții. Cele mai relevante activități au fost:

1. Chestionar de urmărire a gradului de schimbare a atitudinii negative

Părinții elevilor cu dizabilități, dar și părinții elevilor fără dizabilități au fost invitați și vor fi invitați să completeze un chestionar la începutul și finalul proiectului. Scopul chestionarului este de a măsura gradul de modificare a atitudinii negative față de persoanele cu dizabilități.

2. Activități realizate în parteneriat cu elevii altor școli.

Activitățile propuse, prin aceste parteneriate, oferă elevilor ocazia de a cunoaște alți copii cu care să-și petreacă timpul și să-și învingă prejudecățile. Considerăm că aceste activități au un rol important în combaterea marginalizării și excluderii sociale, în înțelegerea și valorificarea diversității umane.

3. Prietenul meu de la școală

Prin intermediul acestei activități s-a urmărit modul în care relațiile de prietenie ale elevilor s-au modificat în urma participării la activitățile realizate în parteneriat cu alte școli. Desenul inițial, dar și cel final vor fi expuse la finalul proiectului. Dorim să aflăm dacă activitățile realizate în parteneriat au lărgit grupul de prieteni al elevilor și dacă s-a modificat în vreun fel structura relațiilor de prietenie.

Imagini din cadrul parteneriatului: „Împreună și o lume mai bună”

4. Vizite in diferite medii de lucru

Societatea consideră de cele mai multe ori persoanele cu dizabilități ca fiind neproductive pentru comunitatea din care fac parte. Prin vizitele și activitățile derulate la diferite firme și instituții partenere, elevii au demonstrat că pot fi productivi și pot aduce un beneficiu societății dacă sunt acceptați de cei din jur.

5. Săptămâna filmului

Pe parcursul unei săptămâni elevii din cele 4 școli partenere au urmărit o serie de filme, având ca subiect dizabilitatea, incluziunea, integrarea socială. Fiecare vizionare s-a finalizat cu o serie de dezbateri în cadrul cărora s-au accentuat diferite aspecte ale incluziunii sociale, astfel școlile de masă au dorit să îi facă pe elevi să fie mai toleranți, școlile speciale au urmărit să le "dea aripi" elevilor, să îi încurajeze în lupta lor spre o societate incluzivă.

6. Consilierea părinților

Părinții elevilor cu dizabilități alături de părinții elevilor fără dizabilități au participat la diferite sesiuni de consiliere. În cadrul acestor întâlniri s-au abordat teme precum dificultățile prin care trec părinții elevilor cu dizabilități datorită percepției și atitudinii negative, precum și modalități eficiente de determinare a membrilor societății de a fi mai toleranți și de a respecta persoanele cu dizabilități și pe aparținătorii acestora.

7. Activități artistice

- Piesa de teatru

O modalitate inedită de a prezenta societății problemele cu care se confruntă persoanele cu dizabilități este expunerea acestora în cadrul unor piese de teatru. Elevii din fiecare școală implicată în proiect au repetat și pus în scenă mai multe scenete. Acestea au fost prezentate de fiecare școală în cadrul unui spectacol la care participă reprezentanți ai școlilor partenere, dar și reprezentanți ai comunității din care fac parte.

În cadrul spectacolului a fost introdus un alt moment deosebit în care elevii cu dizabilități au batut diverse ritmuri care au antrenat audiența. Aceste momente au urmărit atragerea atenției asupra abilităților pe care elevii cu dizabilități le dețin.

8. Activități creative

- Pictarea tricourilor

Pentru a marca lupta pe care o duc zilnic cu prejudecățile celor din jur și pentru a sărbători Ziua Mondială a Conștientizării Autismului și Ziua Mondială a Persoanelor cu Dizabilități, elevii din toate școlile partenere au ales să își picteze propriile tricouri cu diferite modele sau motive tradiționale.

- Felicitări de Crăciun

Pentru a stabili o legătură cu elevii din școlile partenere, din cadrul proiectului Erasmus, elevii au realizat în luna decembrie o serie de felicitări pe care le-au transmis prietenilor din Turcia, Letonia și Polonia.

Imagini cu felicitările primite de la elevii din școlile partenere

- Înălțarea de zmeie

Schimbarea atitudinii negative va determina o schimbare a calității vieții persoanelor cu dizabilități. Crearea și înălțarea zemiilor de către copii a simbolizat lupta, dezvoltarea și zborul acestora spre o viață mai bună.

Imagini din activitatea *Înălțarea de zmeie*

Concluzii

Prin activitățile desfășurate s-a reușit schimbarea atitudinii negative față de persoanele cu dizabilități și sporirea calității vieții acestora. Ca orice schimbare și aceasta a creat anxietate și rezistență în cadrul grupului țintă. Prin intermediul activităților artistice, creative și de consiliere, persoanele implicate au învățat să accepte evoluția societății în sensul toleranței, empatiei și creșterea acceptabilității.

Bibliografie

1. Alexiu, T.M., et al., 2015, *Experiențele persoanelor cu dizabilități pe piața muncii din România*, Universitatea de Vest, Timișoara
2. Wilson, EB., 1998, *Occupational Therapy for Children with Special Needs* Whurr Publishers Ltd., London.

3. Organizația Mondială a Sănătății, 2012, *Raport Mondial privind dizabilitatea*,
Visual Promotion, București